

*** Slohové postupy,
funkční styly
a
slohové útvary**

Název školy: ZŠ A MŠ ÚDOLÍ DESNÉ, DRUŽSTEVNÍ 125

Název projektu: Ve svazkové škole aktivně - interaktivně

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3465

Autor: Mgr. Jana Rozsivalová

Tematický okruh: DUM Český jazyk a literatura

Název: VY_32 _INOVACE_11_ Slohové postupy, funkční styly a slohové útvary

Vytvořeno:

-září 2013

Anotace:

-prezentace pro žáky 7.-9.tříd

-žáci se seznámí s jednotlivými slohovými postupy, funkčními styly, slohovými postupy a jazykovými prostředky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

* Zdroje:

* BAUER, Alois. Čeština dlani, přehled světové a české literatury. 3. rozšířené vydání Olomouc: Rubico, 2007. ISBN 80-7346-068-8.

* www.wikipedia.cz

* **Klíčové kompetence:**

* Kompetence k učení

* Kompetence k řešení problému

* Kompetence pracovní

* Informační

* *prostěsdělovací*

* *prakticky odborný nebo administrativní*

* *publicistický*

* oznámení, zpráva, dopis, telegram; běžný hovor

* úřední oznámení, obchodní dopis, formulář, dotazník

* zprávy, inzerát, reklama, rozhl. a tv zprávy

* Vyprávěcí

* *prostěsdělovací*

* *publicistický*

* *umělecký*

* vyprávění příhody, vzpomínky (úst. i pís.-memoáry)

* novinové reportáže, črty, rozhl. a tv reportáže

* vyprávění se zápletkou (próza): novela, povídka, román - (originalita, působivost)

* popisný

* *prostředělovací nebo administrativní*

* *prakticky odborný*

* *vědecký a naučný*

* *publicistický*

* *umělecký*

* seznam, dotazník, životopis

* odborný popis, návod

* popisné části ve výkladu

* popis v reklamních prospektech, cestopis

* popis postav, prostředí (jako součást vyprávění)

* Charakterizační

* *prostředělovací nebo administrativní*

* *umělecký*

* charakteristika, posudek

* charakteristika postav, prostředí (jako součást vyprávění)

* Výkladový

* *prakticky odborný*

* *vědecký*

* *publicistický, resp. řečnický*

* *směrnice, předpisy, zákony a výklady, referát*

* *výklad, pojednání (odb. publikace, učebnice), přednáška, odb. ref.*

* *proslov, projev*

* Úvahový

* *prakticky odborný*

* *vědecký*

* *publicistický*

* *umělecký*

* diskuze, úvaha

* úvaha v odb. publikacích, kritická stat',
recenze, odb. diskuze

* úvodník, komentář, úvaha, rozhl. a tv beseda

* úvaha (postoje a city autora) v próze i poezii

* smíšené útvary

* esej - prostředky odborné i umělecké

* fejeton, umělecká reportáž - prostředky publ.
i umělecké

* Znaky jednotlivých funkčních stylů, resp. slohových útvarů:

* Prostěsdělovací styl

- * Základní funkcí tohoto stylu je dorozumět se
- * jednoduchá větná stavba a kompozice
- * zprávy, upozornění, běžné rozmluvy, oznámení, vyprávění či jednoduché popisy
- * hovorový
- * funkce prostě sdělná (věcně informační), styl běžné komunikace
- * nese jednoduchou informaci
- * prostá forma, běžná slovní zásoba; parazitní slova: prakticky, vlastně, tedy
- * užívají se hodnotící postoje, spontánnost, dialogičnost

* Odborný styl

- * plní funkci prakticky odbornou
- * neuplatňuje se zde citovost
- * poskytuje hlubší odborné poučení
- * důležitá věcná správnost a objektivnost, úplnost, přesnost, přehlednost a jednoznačnost, užívá fakta
- * terminologie + vysvětlení; citace;
- * styl věcné komunikace; důkladná připravenost
- * Dělí se podle stupně odbornosti a podle adresáta:
- * **vědecký (teoretický)** - výsledky vědeckého výzkumu, přesné poučení o daném jevu
- * **popularizační** - zjednodušené podání pro laiky, vysvětlení termínů (konkrétní události)
- * **administrativní** (prakticky odborný) - praktický, termíny, v úřední a obchodní oblasti

* Administrativní styl

- * též nazýván jako úřední, jednací
- * funkce hospodářsko-správní a řídicí
- * především písemná forma
- * výrazy neutrální (slohově a citově nezabarvené): bez emocionality a osobních prvků
- * přesnost, jednoznačnost, úplnost
- * pravdivost údajů

* Slohové administrativní útvary

- * úřední styk - žádost, úřední dopis, životopis, posudek
- * heslové - formulář, vysvědčení, poukázka
- * dokumentární - protokol, smlouva, potvrzení, usnesení
- * oznamovací - zpráva, objednávka, hlášení

* Publicistický styl

* styl hromadných sdělovacích prostředků (noviny, rozhlas, televize)

* Cíl:

* informovat o aktuálních věcech

* přesvědčit o něčem; donutit, udělat si vlastní názor

* Požadavky:

* všeobecná přístupnost a srozumitelnost

* pravdivost a přesvědčivost

* aktuálnost

* poutavost a zajímavost v obsahu i ve formě

* Slohové útvary publicistického stylu:

* Zpráva, oznámení, inzerát, komentář, novinový článek, recenze, nekrolog, úvodník, fejeton, interview...

* Umělecký styl

- * funkce estetická → vyvolání citového prožitku
- * působí na rozum, cit a fantazii čtenáře
- * subjektivnost autora
- * umělecká literatura = krásná, poezie, próza, drama (lyrika, epika, drama)
- * využití všech forem národního jazyka
- * Velká pozornost se věnuje jazyku - poezie se liší od prózy (je umělečtější) - a zvukové stránce jazyka - rým, rytmus, metafory

* Slohové umělecké útvary

- * poezie - epos, elegie, báseň
- * próza - novela, román, bajka, povídka
- * drama - komedie, činohra, tragédie

Úkol:

- * Nalézt v časopisech a novinách ukázky jednotlivých stylů a nelepít je s popisem do sešitu